

С Т А Н О В И Щ Е

**от проф. д.пс.н. Веселин Костов Василев,
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски”**

на дисертационен труд за присъждане на образователната
и научна степен „доктор” в област на висшето образование
3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление 3.2. Психология

Автор: Емилия Илийчева Тихова

**Тема: „Психологична готовност на служители за адаптация
към структурирани и неструктурирани ситуации в работна среда”**

Научен ръководител: доц. д-р Лидия Василева

1. Общо представяне на докторанта

Съгласно заповед на Директора на ИИНЧ - БАН съм определен за член на Научното жури по процедурата за защита на дисертационен труд на тема „Психологична готовност на служители за адаптация към структурирани и неструктурирани ситуации в работна среда” на Емилия Илийчева Тихова. Докторантът е представил необходимия комплект материали в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав.

Докторантът Емилия Тихова е завършила бакалавърско (през 2005 г.) и магистърско (2012 г.) образование по психология в Нов Български университет. Притежава образователен и професионален опит, който я прави напълно подготвен специалист за провеждането на дисертационно изследване.

2. Актуалност на тематиката и познаване на проблема

Емилия Тихова е аргументирала убедително актуалността на тематиката на дисертационния си труд още в увода на работата; можем без колебание да приемем, че психологичната готовност на различните професионалисти за адаптация към разнообразни трудови ситуации – и структурирани, и неструктурирани, – е актуална проблематика в теоретичен план и сериозен проблем в социален план. В практиката той е (или може да бъде) пряко обвързан с професионалния подбор.

В дисертацията има редица доказателства за компетентността на докторанта в научно-приложната област на разработката – демонстрирана е сериозна начетеност в литературата по темата, събрани са и детайлно са анализирани и обобщени релевантни емпирични данни.

3. Методика на изследването

Емпиричното изследване е осъществено с батарея от тестови методики за изследване на: стратегиите за адаптация при новоназначени служители и такива с опит, на личностните характеристики: себеефективност, асертивност, локализация на контрола, ригидност, както и влиянието на социалния климат на работното място и съответната структура на ситуацията:

- Въпросник за стратегии за адаптация на поведението,
- Въпросник за социален климат на работното място;
- Въпросник за личностна ригидност (на Иван Паспаланов);
- Въпросник за асертивност;
- Въпросник на П. Спектър за локализацията на контрола на работното място,
както и два авторски инструмента:
 - Авторски ситуативни казуси; и
 - Авторски въпросник за себеефективност.

Емпиричните данни са обработени с пакет от подходящи статистически процедури. Надеждността на новите, авторски инструменти е специално проверена.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите в него

Дисертационният труд на Емилия Тихова е структуриран в увод, три глави, изводи, препоръки, заключение, библиография и приложение. Основният обем е 182 страници, литературата включва 176 заглавия (42 на кирилица, 134 на латиница), приложенията са осем с обем 31 страници.

Дисертационният труд се отличава с високо равнище и на двете си съставки – и на теоретичния анализ (обзор), и на собственото емпирично изследване на докторантката.

В първа глава е представен подробен литературен обзор (на много места – и задълбочен теоретичен анализ) върху основните конструкти, които консолидират разработката – психологична готовност, адаптация и ситуации на промяна. Обзорът е обхванен, информативен, особено в

частта му за адаптацията. Като цяло го преценявам като силна съставка на дисертационния труд.

Собственото емпирично изследване е добре замислено и осъществено. Докторантката умело борави с изследователския инструментариум, като изследователска ѝ класа се потвърждава чрез създаването на собствени инструменти и сполучливата проверка на тяхната надеждност. Емпиричните данни са организирани в 40 таблици, 13 фигури и 8 приложения, като интерпретацията им проследява основните изследователски задачи.

Формулирани са 15 изводи, които са основателни (коректно са извлечени от обобщението на емпиричните данни), но ми се струва, че голямата им численост не помага за открояването на най-съществените резултати от работата. Приносите – четири на брой – също са основателни и следва да бъдат приети.

Като цяло емпиричният компонент на дисертационното изследване свидетелства, че докторантката притежава добра изследователска култура, умело ползва статистическия инструментариум и като цяло е подготвена да провежда самостоятелни научни проучвания в избраната област.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Списъкът с публикациите включва пет заглавия – две работи са публикувани, а три са под печат, като за повечето не е посочено къде са публикувани.

Няма причини да се съмняваме, че докторантката е провеждала своето изследване самостоятелно и личният ѝ принос е реален.

7. Автореферат

Авторефератът на дисертацията на Емилия Тихова е с обем от 44 страници и представя достатъчно пълно и точно съдържанието на работата с определен акцент върху собственото емпирично изследване.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният дисертационен труд „Психологична готовност на служители за адаптация към структурирани и неструктурирани ситуации в работна среда”, разработен от Емилия Тихова, доказва притежаваните от докторантката теоретични познания в научната област, както и придобитите в докторантското обучение умения за самостоятелно организиране и осъществяване на научно психологично изследване.

Налице са основанията дисертацията да бъде **положително** оценена, поради което **предлагам на уважаемите членове на научното жури да гласуват за присъждането** на образователната и научна степен „доктор” на Емилия Илийчева Тихова.

14. 05. 2019 г.

Изготвил:

Гр. Пловдив

/Проф. д.пс.н. Веселин Василев/